

SÖDERBYBLADET

Nr 3 Årgång 15 april 2015 ISSN 1459-8493
Ansvarig utgivare: Södra Vallgrund Byaråd r.f.

SOMMARHALLEN

öppnar 2.5. kl 10 med veckoslutsöppet (fredagar och söndagar kl 11-19 samt lördagar 10-18) till och med 24.5.

Sommarjobb

Vill du jobba i butiken i sommar? Lämna Din ansökan till Handelslaget senast 20.4.2015 eller till svhlg@netikka.fi

Södra Vallgrund Handelslag

Kungörelse

Medlemmarna i Södra Vallgrund Handelslag kallas till ordinarie årsstämma 21.4.2015 kl 19.00 i UF Havsbandets lokal. På stämman behandlas de i § 11 av Handelslagets stadgar nämnda ärenden, samt ändring av § 21 i stadgarna till att lyda: Revision enligt revisionslagen.

Södra Vallgrund Hlg

Efterlysning

Vi efterlyser fler lokalhistoriska böcker till Byarådets arkiv. Vi har redan några böcker som förvaras i arkivet, men än är det många som fattas. Om ni har böcker som handlar om skären och kan tänka er att donera dem till arkivet för forskningssyfte nu och i framtiden är ni välkomna in med dem en måndagskväll då vi arkiverar.

Ni får dessutom gärna tipsa oss om lokalhistoriska böcker ni känner till eller har i era bokhyllor. Det kan hjälpa oss hitta böckerna någon annanstans.

Arkivgruppen

Pärtvirke till Granösund efterlyses

Flera av pärttaken vid Granösunds fiskeläge ska förnyas och vi söker nu

pärtvirke dvs. långa raka granar att fälla innan saven stiger. Har du eller känner du till var vi kan finna sådana? Tag gärna kontakt med ordförande Ulrika Vestergård-Denward tfn 050 581 2468 i så fall.

Replot skärgårds hembygdsförening r.f.

UFH informerar

Vappenfest 30.4.

Vappenfesten ordnas även i år! Anmäl er till Sanna Sund senast 20.4. så att mat och sittplatser räcker åt alla även denna gång. Meny och pris klarnar alldeles strax; god mat till passligt pris i trevligt sällskap lovas!

Gym i lokalin?

Alla som råkar ha extra motionsredskap som kan nyttjas i lokalins gym får gärna låna ut eller överlåta dessa till gemensam användning. Kontakta styrelsen och bestäm om flyttning av redskapen!

Styrelsen för UF Havsbandet

Vårtecken

Ole Rönn meddelade att de första vårtecknen på Skörosäng kom med grågåsen 27.2. och med tre stycken svanar 28.2. Tofsviporna kom till Skörosäng 9.3. De var fyra stycken till antalet.

Riksdagsval 19.4.

Förhandsröstningen pågår under tiden 8.-14.4. Du kan förhandsrösta vid vilket allmänt förhandsröstningsställe som helst i Finland oberoende av hemkommun. I Korsholm ordnas förhandsröstning vid ämbetshuset i Smedsby och i bokbussen.

Bokbussen står måndagen 13.4. kl 13-14.15 på handelslagets gård och kl 14.20-15 på Sundbådavägen 1. På valdagen är röstning möjlig mellan 9 och 20 i skolan.

Teaterläger

Den 1.-5. juni ordnar Skäriteatern TEATERKRANK, ett teaterläger för 7-14 åringar. Lägret hålls måndag-fredag kl 9-15 med möjlighet till frukost kl 8-9 och/eller "eftis" kl 15-16. På programmet finns bland annat teaterövningar, sång och dans, ansiktsmålning, akrobatik med mera.

Lägret kostar 60€/barn, för fler än ett barn/familj är avgiften 50€/barn (priset innehåller 1 lunch/dag). Frukost/"eftis" + 5€/dag. Anmälningar före 17.5. på telefonnummer 050 300 3297/Johanna. Begränsat antal platser.

Välkomna!

Skäriteatern/Johanna Karhulahti

Öppna dörrars dag i byarna 6.6.

Vi har anmält byn till Byaverksamhet i Finlands evenemang "Öppna byarnas dag" lördagen 6.6. Med hjälp av denna nationella kampanj vill man lyfta fram det positiva i att bo på landsbygden och byaverksamheten, i synnerhet det ideella arbete som görs i byarna.

Byabastun är varm under dagen, Sommaröhallen är naturligtvis öppen och föreningarna deltar med diverse program i mån av möjlighet.

I lokalen planeras en stor utställning av diverse saker, i stil med den som ordnades 2006 då film om muddringen och flyttningen av Svennas Svens stuga visades. Vi såg även uppstoppade fåglar, gammalt porslin och glas, handarbeten, träföremål, restaurerade möbler och böcker, fotografier från UF Havsbandets 100 första verksamhetsår, gamla vykortssamlingar, klippböckerna, en mäktig träskulptur och tavlor gjorda av byns konstnärer. (Läs mer i julinumret 2006).

Nu, nästan tio år senare, är det dags igen. Hurudan utställning blir det denna gång? Ja, det vet vi ännu inte, det är upp till er. Ni kan visa era samlingar, era rariteter och era hantverk som ni har

samlat på er eller tillverkat under årens lopp.

Alla intresserade samlas inför utställningen för gemensam diskussion och planeringskväll, så anmäl er, eller berätta om vad ni skulle vilja se, så vi vet vem alla vi skall kalla ihop. Ingen deltagaravgift. Tidningens redaktion fungerar som kontaktperson för tillfället.

Aava-Kertun Kotitila

Husdjursfarmen har sommaröppet fr.o.m. 17.6. till 8.8. onsdagar till lördagar kl 11-17. Midsommardagen 20.6. stängt.

Studiecirkeljubileum

Efter upprop i Söderbybladet infann sig 14 personer till en studiecirkelkväll i Sommaröhallen den 11.10.2004. På deltagarlistan från den dagen finns: Hans och Margareta Söderlund, Rolf Sund, Monika Nissander, Birger Öster, Olof Förars, Josef Lindgren, Nils-Erik Westerlund, Börje Anderson, Anita Ahlskog, Jenny och Sara Lund, Bengt Håkans, Ole Rönn. Alla med intresse av att få sina respektive föreningars dokument uppdaterade och registrerade.

Nu på våren 2015 var det dags för studiecirkel nr 20. Värt att notera och fira med kaffe och hembakt tårta (tack Monika). En försvarlig mängd arbete har utförts. Enkel matematik visar att 20 studiecirkel x 30 timmar per gång ger 600 timmar. I medeltal har vi varit 6 personer per gång vilket ger 3600 timmar utfört arbete. Arbete för byns bästa.

Varje förening eller företag har sin egen pärm, vissa behöver många pärmar. På pärmarnas ryggar kan du inte bara läsa Södra Vallgrund Byråd, Södra Vallgrund samfällighet, Uf Havsbandet och många fler, utan även föreningar och företag som upphört, t.ex. Vallgrund Päls, Traktorbolaget I, Tröskbolaget, m.fl. Flitiga arkivarbetare i dagsläget är: Monika Nissander, Hans och Margareta Söderlund, Birger Öster, Sune Back, Börje Anderson.

Men allt började mycket tidigare. I mars

1993 samlades en grupp intresserade hemma hos Hans och Margareta Söderlund som i sina gömmor hade välbevarade fotografier samt en stor mängd negativ med anknytning till skärgården. Frågorna dök upp, vem var personerna, vems var huset på fotografiet. Bl.a. hade vi Kurt Sandviks stora samling av negativ, Hulda Hagas glasnegativ och mycket annat. Arbete fanns för flera personer.

Förarbetet gjordes i Hans Söderlunds välutrustade mörkrum. Här arbetades med förstoringsapparat, kamerastativ, fotopapper, framkallningsvätskor och annan fotoutrustning. Personer och miljöer på fotografierna antecknades av gruppmedlemmarna, monterades på papper och gavs ett registreringsnummer.

Gruppen som arbetade med fotografierna kallades Fotodokumentationsgruppen. Arbetade för Södra Vallgrund byråd i regi av Studieförbundet. Fotografierna finns nu bevarade i byns arkiv, uppordnade i ett tiotal pärmar. Att Margareta stod för kaffe med dopp varje arbetskväll är något som gruppmedlemmarna minns med tacksamhet.

Vi kan konstatera att då fanns ännu personer i byn som kunde identifiera, Sandviks Anna, Kaffe-Edla, Gustas Edvart och Fina, Fromhåltas Kalle, m.fl. En snabb överslagsberäkning visar att antalet arbetstimmar för fotodokumentationsgruppen är i samma storleksordning som för arkiveringsgruppen hittills.

Kan inte låta bli att namnge de personer som var med de första gångerna gruppen arbetade. På namnlistan fanns då: Hans och Margareta Söderlund, Inga Doktor, Else Maj Färm, Börje Anderson, Regina Håkans, Rut Back, Ossi Peuron, Ulla Westman, Lisa Berg, Anita Ahlskog, Sigurd Söderström. Namnlistan visar med all tydlighet att en dag kan det vara för sent att hitta någon som kan berätta vem personen på fotografiet föreställer.

Börje

Dramat i Kvarken

En visa om hur den österbottniske lotsen Frans Öjst nedsköts av ryska soldater på Kvarkens is våren 1917, diktad av Alfons Stolpe.

Hören I vänner och lyssnen härtill
När jag vill förtälja för er
Ett drama som aldrig skall gå ur mitt sinn
Så länge jag vandrar här ner

När lotverket slopats som rysk institution
Då avgingo lotsarna mång
Bland dem ock Frans Öjst ifrån Replot
kommun
Han offrat sin tjänst utan tvång

Av osjälvisk kärlek till fädernesland
De gingo från brödet så all
Att stävja de svåra och hotande band
Som ville oss bringa på fall

Men våldet förtrycket, det härjat med makt
Att straffa var fosterlandsvän
Att mången blev förd till Sibirien med hast
Som vågar sig sätta mot dem

Beträngd och förtryckt Frans Öjst reser bort
Tillika kamraterna fler
Som dela med honom den sorgliga lott
Som flyktingen kommer till del

Då reser han bort ifrån hemmet så kärt
Och lämnar där hustru och barn
Att ensam försörja är ej så lätt
När pappa är bort, deras värn

Där sitter han flykting på främmande strand
Och längtar så innerligt hem
Att ännu få fatta de sina i hand
Och ständigt få vara hos dem

Frans Öjst var en vänlig och opartisk man
Som alla älskade jämväl
Men liknöjd och kall inför Gud också han
Som mången ej tänkt på sitt väl

Guds Ande nu talar med kraft i hans själ
Om frälsning, förlossning och nåd
Han lyssnar till rösten och fattar jämväl
Tag uti frälsningens råd

"Jag väntar nu blott, att det dagas rätt snart
Då den mörka natten har flytt
Jag väntar, tills tidens dunkel med hast
Blir i evig dager förbytt

Här uti det mörka främlingeland
Vänner mötas och åter skiljs åt
Men där i det ljuva fädernes hem
Där finnes ej saknad och gråt

Det kan nog kännas så tungt där också
Men jag hoppas, att det ändock går
Ty vi hava ju en, som de sina förstår
I nöden han hjälpa förmår

Vår Gud, Han är oss en väldig borg
Han är vår sköld och vår värja
Han hjälper oss ut ur all nöd och all sorg
Som vilja oss alla besvärja

Man kan ju ej säga, om vi mera får
Träffas åter på denna jord
Men vi måste sätta vår tro till vår Far
Vår Gud, och Hans heliga ord

Dock hoppas jag ännu att snart träffa er"
Så skriver Frans Öjst till sitt hem
Den ena dan hustrun får brevet och ler
Den andra ett dödsbud når dem

En femårig dotter, hon sade så här
Jag vet ej om jag då skall springa
Mot pappa på vägen, när han kommer där
Eller om jag skall hellre mig gömma

Så barnen de väntat med glädje sin far
När han skulle komma hem
Men all deras glädje och väntan nu har
Förväxlats i sorger för dem

På Mariadagen var glädjegudstjänst
I Replot, med flaggor och sång
Man tackade Gud för den härliga tjänst
Att Han oss har löst ur allt tvång

Men samma dagen, så kommer sex män
Över Kvarken mot fädernesland
De hört om vår frihet och trodde, att den
Förstört alla hindrande band

Då bli de upptäckta av gränsvakten
Som skyndar i hast emot dem
Soldaterna trodde: det är fienden
Som vill spionera här än

Nu vacklar Frans Öjst, se nu faller han död
Till isen på Kvarken så svår
Kamraterna se nu sin broder i nöd
De honom ej hjälpa förmår

Så sårad till döds av soldatens gevär
Han blodig där dignar nu ned
Han slumrar för alltid från sorg och besvär
Hos Frälsaren, som för oss led

Där ligger Frans Öjst på sin blodiga bädd
Svårt blödande ur sina sår
O, tänk, den olycka med honom är skedd!
Men honom ej mera se får

På långfredagsmorgon hans lik bäres ut

Ur hemmet av vännerna mång
Man skulle jordfästa hans hydda till slut
I kyrkan med heder och sång

När liket bars in uti kyrkan, så brast
Båd unga och gamla i gråt
Man kände i själen en dallring med hast
Uppstämman en sorgelig låt

Där vilar Frans Öjst uti graven nu kall
Hans gärning ett minne är blott
Ett kors uppå gravkullen visar oss all
Att han funnit vilan så gott

Så är det, att glädje och sorg växla om
På denna förgängliga jord
Men en gång i himmelens härliga rum
Skall glädjen för evigt bli spord

Nu slutar jag sången och beder er all
Tag vara på frälsningens bud
Ty man vet ju ej, när döden här skall
Oss kalla med hast inför Gud.

Visans text är ur en handskriven visbok tillhörig Astrid Brakander (1894-1986) f. Sjöstedt på Holmögadd. Den fanns publicerad i Vasabladet den 6 maj 1917. "Såsom ett originalster av folkdiktning av en allmogeynglig, ha vi ansett den värd publicering", skrev redaktionen då. Möjligen var det också därifrån Astrid fick visan. Tidningen fanns nämligen ofta på fyrplatsen.

Allmogeyngligen var Alfons Stolpe (1894-1964), sedermera handlare, byskomakare m.m. i Södra Vallgrund, Replot. Den i visan förolyckade lotsen Frans Öjst hade tillsammans med några kollegor, däribland visdiktarens far vistats som flykting i Holmön under vintern 1917. Det var på återvägen till Österbotten som Öjst och hans landsmän blev beskjutna av ryska gränsvakter, varvid Öjst dödades. Visan gjordes, enl. Vasabladet, ursprungligen på melodin "En älskade vän uti världen jag har" av Maria Berg (alias "Pali-Maja" i Pörtom 1784-1867). Denna har emellertid inte återfunnits. Här i stället en melodi av Å. Sandström. På kassetten Visor och låtar från Holmön, del 2, sjungs inte alla verser.

Inlämnat av Bo Westman

SÖDERBYBLADET
Södra Vallgrund Byråd r.f.
Monika Nissander
e-post: [soderbybladet\(a\)outlook.com](mailto:soderbybladet(a)outlook.com)
www.korsholmsskargard.fi > föreningar och
samfälligheter > Södra Vallgrund Byråd r.f.
Material till nästa tidning bör inlämnas senast
vecka 19!